

POLIO VAKCINA

ŠTO JE POTREBNO DA ZNATE

1 Što je polio?

Polio je bolest koju izaziva virus. On se unosi u organizam djeteta (ili odrasle osobe) kroz usta. Ponekada ovaj virus ne izaziva ozbiljno oboljenje. Međutim, ponekada on izaziva *paralizu* (onemogućava pokrete ruku i nogu). Ovaj virus može izazvati smrt zaraženih osoba, tako što obično parališe mišiće koji omogućavaju disanje.

Nekada je polio bila vrlo česta bolest u Sjedinjenim Američkim Državama. Ona je paralisala ili usmrtila na hiljade osoba godišnje prije nego što je pronađena vakcina protiv nje.

2 Zašto se vakcinisati?

Neaktivna polio vakcina (IPV) može spriječiti polio.

Historijat: Godine 1916 epidemija polia u Sjedinjenim Američkim Državama je usmrtila 6.000 osoba i paralizovala još 27.000. U ranim pedesetim (1950) javljalo se preko 20.000 slučajeva polia svake godine. **Vakcinacija protiv polia je počela 1955. godine.** Do 1960 godine broj oboljenja je opao na oko 3.000, a do 1979 dešavalo se samo oko 10 slučajeva oboljenja godišnje. Uspjeh vakcinacije protiv polia u SAD i drugim zemljama proizveo je akciju iskorijenjivanja polia širom svijeta.

Danas: Značajan val oboljenja od polia u SAD se nije pojavio već preko 20 godina. Međutim, ova bolest je još uvijek česta u nekim dijelovima svijeta. Ukoliko nismo zaštićeni vakcinom, bio bi dovoljan samo jedan slučaj prenosa bolesti iz druge zemlje pa da se bolest vrati. Ako borba protiv polia u svijetu bude uspješna, jednog dana u budućnosti vakcina protiv polia neće biti više potrebna. Do tada moramo nastaviti vakcinisati našu djecu.

3 Tko treba primiti polio vakcinu i kada?

IPV je injekcija koja se daje u nogu ili ruku, u zavisnosti od starosti primaoca. Polio vakcina se može primiti zajedno sa drugim vakcinama.

Djeca

Većina osoba trebaju primiti vakcinu dok su još djeca. Djeca dobijaju 4 doze u slijedećoj dobi:

- ✓ 2 mjeseca starosti
- ✓ 6-18 mjeseci starosti
- ✓ 4 mjeseca starosti
- ✓ 4-6 godina starosti - revakcinacija

Odrasle osobe:

Mnoge odrasle osobe ne trebaju vakcinu jer su bili vakcinisani kao djeca. Međutim, tri grupe odraslih osoba imaju povećani rizik i *treba* da razmisle o polio vakcini:

- (1) osobe koje putuju u dijelove svijeta gdje je polio čest
- (2) zaposleni u laboratoriju koji će možda raditi sa polio virusima
- (3) zdravstveni radnici koji liječe pacijente koji su možda oboljeli od polia

Odrasli iz ove tri grupe a koji **nikada nisu bili vakcinisani protiv polia** treba da prime 3 doze IPV-a:

- ✓ Prvu dozu u bilo koje vrijeme
- ✓ Drugu dozu 1 do 2 mjeseca nakon prve doze
- ✓ Treću dozu 6 do 12 mjeseci poslije druge doze

Odrasle osobe iz ove tri grupe koje su primile 1 ili 2 doze vakcine u prošlosti treba da prime preostale 1 ili 2 doze. Nije važno koliko je dugo vremena prošlo od prethodne doze (ili doza).

Odrasle osobe iz ove tri grupe koje su primile 3 ili više doza polio vakcine (bilo IPV ili OPV) u prošlosti, mogu biti revakcinisani sa IPV dozom.

Oralna (u obliku kapi) vakcina protiv polia: više se ne preporučuje

Postoje dvije vrste polio vakcina: **IPV** u obliku injekcije, koja se danas preporučuje u SAD i živa, oralna polio vakcina (**OPV**), u obliku kapljica koje se progutaju.

Sve do nedavno, OPV je bila preporučena za većinu djece u SAD. OPV nam je omogućila da se oslobodimo zemlju od polia i još uvijek se koristi u mnogim dijelovima svijeta.

Objekti vakcine pružaju imunitet (zaštitu) od polia ali OPV je podobnija u sprečavanju prenosa bolesti na druge osobe. Međutim, kod malog broja osoba (1 od 2,4 milijuna osoba) OPV u stvari izaziva polio. Pošto ja danas rizik od infekcije poliom u SAD veoma mali, stručnjaci vjeruju da nije uopće vrijedno bilo što rizikovati, osim u posebnim slučajevima koje vam vaš liječnik može opisati. Injekcija polio vakcine (IPV) ne izaziva polio. **Ukoliko vi ili vaše dijete treba da primite OPV, zatražite kopiju Dodatne OPV informacije o vakcinaciji (OPV Supplemental Vaccine Information Statement).**

Zatražite dodatne informacije od vašeg liječnika.

4 Neke osobe ne treba da prime IPV ili treba da sačekaju

Slijedeće osobe ne treba da prime IPV:

- Osoba koja je bilo kada imala po život opasne alergijske reakcije na **neomycin, streptomycin ili polymyxin B** antibiotike ne smije da primi injekciju polio vakcine.
- Svatko ko je imao ozbiljne reakcije na polio injekciju ne smije da primi slijedeću dozu

Ove osobe treba da pričekaju:

- Svatko ko je umjereno ili ozbiljno bolestan u vrijeme kada treba da primi injekciju treba da se oporavi prije nego li je primi. Osobe sa blažim zdravstvenim problemom, kao na primjer prehlada, **može** biti vakcinisan.

Raspitajte se kod svoga liječnika za dodatne informacije.

5 Koji su rizici IPV ?

Kod nekih osoba se javlja oteklina na mjestu uboda. Nije poznato da vakcine koje se danas koriste izazivaju bilo kakve ozbiljne probleme i većina osoba nemaju nikakvih problema nakon primjene.

Medjutim, vakcina kao svaki lijek, može da izazove ozbiljne probleme, kao na primjer ozbiljne alergijske reakcije. *Rizik da polio injekcija izazove ozbiljnu štetu ili smrt je izuzetno mali.*

6 Što ukoliko dodje do ozbiljne reakcije?

Na što da obratim pažnju?

Obratite pažnju na svaku neobičnu reakciju, kao na primjer ozbiljnu alergijsku reakciju, visoku temperaturu, ili neobično ponašanje.

Ukoliko dodje do ozbiljne alergijske reakcije, to se događa nakon par minuta do par sati poslije davanja injekcije. Znaci ozbiljne alergijske reakcije mogu da obuhvate teškoće u disanju, slabost, promuklost ili teško disanje, ubrzani puls, osip, nesvjesticu, blijedilo ili natečenost vrata.

Šta da uradim?

- Pozovite liječnika ili odvedite oboljelu osobu odmah liječniku
- Objasnite liječniku što se dogodilo, datum i vrijeme kada se to dogodilo i kada je vakcina primljena.

da slučaj prijave u Vaccine Adverse Event Reporting System (VAERS) ili sami nazovite VAERS na (besplatan) broj **1-800-822-7967**.

Prijavlivanje reakcija pomaže stručnjacima da se bolje upoznaju sa problemima vakcine.

7 Nacionalni program za odštetu u slučaju povreda usljed vakcinacija

U vrlo rijetkim slučajevima ukoliko vi ili vaše dijete imate ozbiljnu reakciju na vakcinu, ustanovljen je federalni program koji će vam pomoći da platite za brigu oko onih koji su bili ozlijeđeni.

Za detalje o Nacionalnom programu za odštetu u slučaju povreda usljed vakcinacija - National Vaccine Injury Compensation Program nazovite (besplatno) **1-800-338-2382** ili posjetite mrežnu kompjutersku stranicu na <http://www.hrsa.gov/osp/vicp/>

8 Gdje mogu dobiti dodatne informacije?

- Pitajte liječnika ili medicinsku sestru. On/ona vam mogu dati informacije iz pakovanja vakcine ili vam mogu predložiti druge izvore informacija.
- Nazovite svoj lokalni ili državni odjeljak za imunizacije
- Kontaktirajte Centar za kontrolu i sprječavanje bolesti - Call **1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO)**
- Posjetite mrežnu kompjutersku stranicu Nacionalnog programa za imunizaciju na <http://www.cdc.gov/nip>

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH & HUMAN SERVICES
Centers for Disease Control and Prevention
National Immunization Program

Vaccine Information Statement

Polio (1/1/2000)

42 U.S.C. § 300aa-26